

Bojsen: Der er blevet sagt om dette Lovforslag, at Hensigten med det skulde være at forhindre de saakaldte Gaardslagninger, altsaa Nedlæggelse af Gaarde. Vi har som bekendt omtrent 72 000 Gaarde, i hvert Fald har vi omtrent dette Tal af Hovedparceller, og paa disse Hovedparceller hviler der den Forpligtelse, at de ikke maa nedbringes under et vist Maal. I min Ungdom var dette Maal ansat til 4 Tdr. Hartkorn, senere er det ved forskellige Love nedbragt og er nu 2 Tdr. Hartkorn, i visse Tilfælde 1 Tønde Maner vel fra alle Sider enig om, at det er en god Ting at søge at bevare disse Gaarde; det er en Opgave, som jeg kan sige er hundredaarig i vort Land. Men jeg skønner aldeles ikke, at det foreliggende Lovforslag bidrager dertil, jeg tror, at det i saa Henseende er overflødig. Ifølge de Udstykningslove, vi har, baade den af 1898 og den senere af 6. April 1906, har Landbrugsministeren en vis Raadighed over alle de Ejendomme, paa hvilke der hviler Hovedparceller-Forpligtelse. Det er jo ikke saaledes, at Landbrugsministeren skal give Dispensation, han kan nægte at give Dispensation. Mener man derfor, at der nedlægges for mange Gaarde, saa har Landbrugsministeren ogsaa uden denne Lov ifølge vor Udstykningslovgivning fuldstændig Magt og Ret til at forhindre det. Det vilde være overmaade interessant at faa at vide, i hvilken Udstrækning denne Nedlæggelse af Gaarde har fundet Sted. Jeg antager, det er noget, som det eventuelle Udvalg vil kunne faa Rede paa. Der staar nemlig ikke det allermindste derom i vort statistiske Tabelværk; Landejendommene behandles i vort statistiske Tabelværk, synes det mig, temmelig kummerligt. Man ved ikke, hvor mange Gaardmænd der er i vort Land, og endnu mindre, hvor mange Husmænd der er. Det har i sin Tid spillet en vis Rolle; man har uden videre sagt, at der var 150 000 Husmænd. Jeg tror, at det er meget for meget, jeg tror ikke, at der er 100 000. Det vilde være interressant at faa det oplyst, og jeg antager, at Matrikulkontoret kunde give os Meddelelse derom. Navnlig maa det kunne oplyses, hvor mange Dispensationer Landbrugsministeriet har givet til Nedlæggelse af Gaarde, saa man kunde gøre Rede for dette Forhold. Man antog, at man havde 72 000 Gaarde, nu maa det formodentlig være mindre, men Matrikulkontoret maa kunne oplyse det. Jeg skønner ikke rettere, end at Landbrugsministeren ifølge Udstykningsloven har den tilstrækkelige Magt, at selv om denne Lov slet ikke blev vedtaget, kunde Landbrugsmi-

nisteren udsende et Cirkulære og lade alle disse Ejere af Hovedparceller vide, at nu vil der ikke blive dispenseret mere, og saa var, havde jeg nær sagt, den Historie ude. Men her i dette Lovforslag er der en Uretfærdighed, og den bestaar deri, at der lægges Hovedparcellerforpligtelse paa den Jord, som ikke er Hovedparcel. Og den har vi ikke saa lidt af i vort Land, hvor meget det er, kan jeg ikke sige, for atter her savner vi Oplysninger i det statistiske Tabelværk, man kan ikke der se, hvor meget der har Hovedparcellerforpligtelse, og hvor meget der er fri derfor. Nu giver det en meget betydelig Forskel, om den Jord, jeg ejer, har Hovedparcellerforpligtelse eller er fri derfor. I Lovgivningen kaldes den sidste fri Jord. Denne frie Jord er ikke saa lidt mere værd end den Jord, der er baandlagt gennem Hovedparcellerforpligtelse. Naar jeg sidder med en Ejendom paa 2 Tdr. Hartkorn og slet ikke kan sælge noget, uden at jeg skal have Bevilling og Udgifter og saa videre og maaske slet ikke faar denne Tilladelse, saa er denne Jord betydelig mindre værd end den frie Jord, som man kan behandle, som man vil. Jeg anser det nu for en Fordel, at der i vort Land er ikke saa lidt fri Jord. I Handel og Vandel er det godt, at der kan tilbydes saa meget som muligt, hele den bundne Jord er jo ligesom taget bort fra den frie Handel, ligesom Tilfældet er med Stamhuse. Den frie Jord derimod, som stammer fra Parceller, der er solgte fra Gaardene i Tidens Løb, kan frit gaa i Handelen og bidrage til, at Prisen ikke bliver alt for høj. Jo større Tilbud der er af en Ting, desto billigere bliver den. Dette Lovforslag vil, saa vidt jeg forstaar, uden videre lægge Hovedparcellerforpligtelse paa den frie Jord. Jeg mener, at det er en stor Uret, man der begaar, man gør Indgreb i disse Folks Ejendomsret; disse Parcellers Pris i Handel og Vandel vil straks synke betydeligt, naar man lægger denne Forpligtelse paa dem, og jeg ser ikke, at der er nogen som helst Grund dertil. Jeg mener derfor, at dette Lovforslag trænger i høj Grad til at blive behandlet i et Udvalg, og jeg kunde ønske, at der kunde nu blive Lejlighed til at faa adskillige Oplysninger, som jeg mener, Matrikulkontoret maa kunne give.

Landbrugsministeren (Kr. Pedersen):

Naar undtages den sidste ærede Taler, har alle de ærede Talere givet deres Tilslutning til Lovforslaget. Det kan jo ikke nægtes, at denne Lov gør Indskrænkninger i den Ret, som de private sidder inde med, som